

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	18. januar 2001

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Fødevareministeriets notat om de økonomiske konsekvenser af BSE foranstaltningerne.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

1.afdeling 2. kontor

J.nr.: 1999-4624-0004

Den 18. januar 2001

EER/LNO/ATC/NSS

LFM 0476

Notat om de økonomiske konsekvenser af BSE foranstaltningerne

Fødevareministeriet har i samarbejde med Landbrugsraadet analyseret de samlede økonomiske konsekvenser ved BSE foranstaltningerne, som blev vedtaget på Rådsmødet (landbrug) den 4. december 2000 og som gennemføres i Danmark. Det drejer sig om BSE-testning af kvæg over 30 mdr., forbud mod anvendelse af kød- og benmel som foder til dyr, der indgår i fødekæden, og udvidelse af overvågningsprogrammet med test af alle selvdøde dyr.

Forbudet mod anvendelse af kød- og benmel gælder foreløbig indtil 30. juni 2001, men det må forventes, at der også herefter vil gælde mere restriktive bestemmelser om anvendelsen end hidtil, eventuelt i form af forbud mod anvendelse af drøvtyggermateriale.

I Danmark forventes der ikke at skulle træffes særlige foranstaltninger i forbindelse med intervention og destruktionsordningen implementeres ikke, da Danmark er i stand til at gennemføre test af alle dyr. Erhvervet havde gerne set, at Danmark også indfører opkøbsordningen som et sikkerhedsnet af hensyn til konkurrencesituationen i EU. Jf. bilag 3 bemærkes det, at Kommissionen kan pålægge medlemsstater med fuld testkapacitet at indføre destruktionsordningen, såfremt markedet vurderes at tilsige det.

Analysen gennemføres som følger:

1. Beskrivelse af de direkte omkostninger, herunder
  - a. Direkte omkostninger for erhvervet
  - b. Direkte omkostninger for staten
1. Beskrivelse og vurdering af de trufne markedsforanstaltninger i EU
2. Beskrivelse af øvrige medlemsstaters gennemførelse af Rådets konklusioner
3. Samlet erhvervsøkonomisk vurdering af BSE foranstaltningerne

• Direkte omkostninger

De direkte omkostninger omfatter de udgifter, der følger af de aktiviteter, som er en direkte konsekvens af Rådets konklusioner og følgelovgivningen i Danmark.

1.a. Direkte omkostninger for erhvervet

Test af kvæg over 30 mdr.

Den samlede årlige omkostning til test af kvæg over 30 mdr. vurderes i udgangspunktet at beløbe sig til ca. 130 mill. kr. - test, prøveudtagning og håndtering inklusive. Herfra skal trækkes EU refusionen på 15 euro (ca. 111 kr.) pr. testkit, hvilket samlet beløber sig til ca. 28,9 mill. kr. ved en forventet testvolumen på 260.000 dyr. Testen forventes således gennemsnitligt at belaste afregningen med ca. 390 kr. Over tid vil der dog som følge af rationaliseringer og logistiske tilpasninger kunne forventes en vis billigelse af processen. Det skønnes således, at omkostningerne over det første år kan nedbringes til ca. 100 mill. kr. årligt.

IT investeringer i forbindelse med overførsel af testdata til Statens Veterinære Serumlaboratorium og Fødeveddirektoratet forventes at være meget små (ca. 0,5 mill. det første år).

EU refusionen vil blive udbetalt til laboratorierne, der således må etablere den fornødne regnskabsmæssige registrering med henblik på, dels at kunne dokumentere udgiften over for Kommissionen, dels at kunne fakturere den enkelte virksomhed således at refusionen modregnes laboratoriets testpris.

Gebyrbelagt kontrol

Såvel det midlertidige forbud mod anvendelse af kød- og benmel som testningen af alt kvæg over 30 mdr. og det udvidede overvågningsprogram vil medføre en øget kontrolaktivitet.

I Plantedirektoratet forudses således gennemført en øget kontrol med kødbenmel i foderstoffer på foderstofvirksomheder med 0,9 mill. kr. første år. Der skal tillige gennemføres en øget CHR kontrol af selvdøde dyr (øremærkekontrol) for 1,0 mill. kr. årligt i forbindelse med det udvidede overvågningsprogram. Det udvidede overvågningsprogram træder i kraft pr. 1.7. 2001 og der vil således i 2001 kun være en udgift på 0,5 mill.

I Fødeveddirektoratet gennemføres kontrolforanstaltninger i forbindelse med eksport af kød- og benmel, hvilket første år vil medføre omkostninger på 1,4 mill. kr. Fødeveddirektoratet vil for så vidt angår kravet om test af dyr over 30 mdr. gennemføre en forstærket kontrol, herunder kræve omsætningsdokumenter til dokumentation af dyrets alder.

Omkostninger til test af dyr udgør i Fødeveddirektoratet 16,9 mill. kr., hvoraf omsætningsdokumenter udgør ca. 15,4 mill. kr. Omkostningen til omsætningsdokumentet vil kunne reduceres såfremt der udarbejdes et samlet omsætningsdokument ved aflevering af flere dyr til slagting. På længere sigt vil omkostningerne til slagtedokumenter kunne nedbringes helt, såfremt samtlige slagterier får fuldstændig on-line adgang til CHR registeret.

I forbindelse med det udvidede overvågningsprogram gennemføres en øget besætningskontrol til validering af CHR registeret, hvor stikprøvefrekvensen øges fra de nuværende 5% til 10%. Dette medfører udgifter for 3,2 mill. kr. årligt. Det udvidede overvågningsprogram træder i kraft pr. 1.7. 2001. Omkostningen for 2. halvår 2001 bliver 1,6 mill. kr.

På Statens Veterinære Serumlaboratorium vil kravet om test af dyr over 30 mdr. medføre omkostninger til referencelaboratorieaktiviteter for i alt 3,4 mill. kr. årligt. Kravet om test af alle selvdøde dyr (kalve undtaget) medfører et øget antal tests med en omkostning på ca. 12,2 mill. kr. årligt. Med ikrafttræden 1.7. 2001 bliver udgiften på Statens Veterinære Serumlaboratorium i 2001 halvårlig, ca. 6,2 mill. kr.

I forbindelse med disse omkostninger vil Kommissionen eventuelt udbetale i refusion for test af særlige risikodyr. En sådan refusion reducerer udgifterne for erhvervet.

Håndtering af kød- og benmel

Kødfoderfabrikkerne skønner at kunne afsætte ca. 10% af produktionen til PET food og foder til pelsdyr. De resterende 90% skal håndteres som affald.

Det medfører en tabt salgsindtægt på 400 mill. kr. om året. I bilag I gives en opgørelse over det samlede volumen.

Det må p.t. anses for sandsynligt, at forbuddet mod anvendelse af kød- og benmel fra drøvtyggere (ca. 25%) opretholdes også efter den 1.7.2000. En udgift der herefter alene vil påhvile kvægsektoren, hvis det øvrige kød- og benmel genindføres på markedet.

Kød- og benmel har mistet sin værdi og der er sket et tab på varelageret, som i alt udgør ca. 57 mill. kr., inkl. udgifter til bortskaffelse.

Bortskaffelse af det producerede benmel i første halvår forventes at medføre udgifter mellem 120, og i værste fald, hvis priserne nærmer sig det tyske niveau, 300 mill. kr., afhængig af om kødbenmelet kan finde alternativ anvendelse som brændsel, gødning eller biogas. P.t. kræver Aalborg Portland ca. 1.000 kr. pr. tons for at forbrænde materialet. Dette vil betyde omkostninger på ca. 200 mill. kr. årligt. De t bemærkes, at forbrænding i øjeblikket er den eneste lovlige og realistiske bortskaffelsesmulighed.

Såfremt kraftværkerne kan forbrænde materialet, og der ikke opkræves affaldsafgift kan bortskaffelsesomkostningerne, afhængig af konkurrencesituationen, eventuelt reduceres. Fødevarerministeriet har formuleret de nødvendige sikkerheds-/miljøkrav til forbrænding på kraftværker. Miljøstyrelsen skal udarbejde listen over godkendte kraftværker og Skatteministeriet skal tage stilling til spørgsmålet om afgiftsfritagelse.

Det bemærkes i den forbindelse, at der er begrænset forbrændingskapacitet for SRM i Aalborg, og at det derfor kan blive nødvendigt at gennemføre investeringer i øget forbrændingskapacitet. P.t. opereres der med scenarier på mellem 180 mill. og op til 390 mio. kr. afhængig af forbuddets fortsatte omfang. I første halvår påregnes dog ikke iværksat investeringer til bortskaffelse. Investeringerne omfatter udvidelse af produktionslinier samt forbrændingsanlæg til bortskaffelse af SRM. Hvis det midlertidige forbud ophører totalt den 1. juli 2001 og definitionen af SRM ikke udvides vil der være behov for en investering på ca. 180 mio. kr. Hvis der efter 1. juli 2001 fortsat er forbud mod anvendelse af kød- og benmel med drøvtyggermateriale vil investeringen blive 390 mio. kr., da der kræves betydelig større forbrændingskapacitet.

I forbindelse med eventuelle investeringer er der visse muligheder for at opnå støtte:

- Miljø- og Energiministeriet har mulighed for ved tilbageføring af CO₂ midler med 30% at støtte investeringer, der har med energi at gøre.
- Fødevarerministeriet har umiddelbart ved projektstøtteordningen mulighed for at støtte investeringer i miljøforanstaltninger. Projektrammen er 30 mill. kr. og der ydes 25%, måske op til 40% i støtte, dvs. mellem 7,5 og 12 mill. kr. Ved ændring af programmet skønnes det desuden muligt at yde støtte til investeringer i bortskaffelse af affald. Der vil i givet fald være tale om behov for prioritering af midlerne under ordningen.
- Skatteministeriet overvejer erhvervets anmodning om friholdelse fra en affaldsafgift på 330 kr./t.

Fødevarerministeriet har ud fra et miljømæssigt synspunkt anbefalet, at afbrænding af affald sker på produktionsstedet.

Markedskonsekvenser

Der forudses en række negative markedskonsekvenser, især i relation til foderforsyningen, som vil medføre øgede udgifter og lavere ydelser for producenterne.

Udmøntningen af Fiskemelsundtagelsen, som betyder, at drøvtyggere ikke må fodres med fiskemel vil give især de økologiske mælke- og oksekødsproducenter øgede omkostninger og ydelsestab, da der ikke er en tilsvarende økologisk foderkilde til rådighed som erstatning. Det skønnes, at økologisk kvæg vil få en ydelsesnedgang til en værdi af i alt 7 mill. kr. hertil kommer ca. 4 mill. kr., som det koster at erstatte fiskemel i de økologiske foderblandinger til kvæg.

Endelig vil grovvarerhandelen være nødsaget til at omlægge sin logistik, således at fodertyperne holdes fuldstændig adskilt. Den totale omkostning herved, bl.a. som følge af tomme transportere, skønnes årligt at beløbe sig til 50 mill. kr., der overvæltes på sektorerne.

Umiddelbart vurderer erhvervet, at en samlet erstatning af kød- og benmel med andre proteinkilder vil medføre en årlig omkostning på 25. mill. kr. inkl. et ydelsestab, som forventes at gå hårdest ud over ægproducenterne. Hertil kommer stigende priser på alternative proteinkilder, som p.t. medfører et tab på 20 mill. kr. om måneden.

De markedsmæssige konsekvenser behandles nærmere i afsnit 4. her skal alene bemærkes, at der p.t. er konstateret et fald i både kreaturpriser og kødpriser, og i den givne situation er der foreløbigt udsigt til rigelighed på oksekødsmarkedet. Der skønnes at gå ca. 1/2 år inden oksekødsmarkedet finder en ny ligevægt. Indenfor svine- og fjerkræsektoren kan der eventuelt blive tale om en vis substitutionsgevinst idet forbrugere, der fravælger oksekød, i stigende omfang må forventes at spise svinekød og fjerkræ i stedet.

1.b. De statsfinansielle konsekvenser

I forbindelse med test af dyr over 30 måneder forudses øgede omkostninger i Fødevaredirektoratet til etablering af dataliner på 2,3 mill. kr. (engangsudgift). Herudover forventes årlige driftsudgifter på 3,6 mill. kr. i forbindelse med rapportering af resultater til kommissionen og øgede kontrolforanstaltninger m.v.

Statens Veterinære Serumlaboratorium vil få anlægsudgifter i 2001 til et nyt klasse 3* laboratorium på 8,4 mill. kr. Herudover bliver der løbende årlige driftsudgifter til øgede IT drift på 0,4 mill. kr. og udgifter på 3,2 mill. kr., til et forskningsprojekt vedr. tidlig diagnostik af BSE.

Direktoratet for FødevarerErhverv vil få øgede administrative udgifter i forbindelse med øget forskudsbetaling på 0,4 mill. kr. i 2001.

Plantedirektoratet vil få øgede udgifter til foderstofkontrol i primærbesætningerne på 1,1 mill. kr. første år.

Endelig forudses Rigshospitalet/Sundhedsministeriet, at etablere et CJD referencecenter til 2,5 mill. kr.

Såfremt Danmark skulle indføre en destruktionsordning og supplerende intervention skønnes dette totalt set at ville have beløbet sig til yderligere statslige omkostninger på 125 mill. kr. ved destruktion af 50.000 dyr i løbet af 1. halvår 2001 og (i værste fald) ca. 325 mill. kr. ved destruktion af samtlige 130.000 dyr over 30 måneder, der slagtes på et halvt år.

50.000 dyr anses for at være det realistiske bud, idet EU forventer, at der skal fjernes i alt 530.000 tons fra markedet via destruktionsordningen. Danmarks andel af EU's kvægbestand udgør 2,2%, hvilket svarer til 11.660 tons. Med en gennemsnitlig vægt pr. ko på 270 kg. slagtevægt svarer det til 43.185 stk. slagtekøer. Når endvidere indregnes, at tre lande (S, SF, Ö) er holdt udenfor ordningen, kan 50.000 dyr vurderes som værende et rimeligt overslag over den potentielle anvendelse af destruktionsordningen i Danmark.

Danmark vil skulle afholde ca. 2 pct. Af EU's samlede udgifter til de nye BSE-relaterede markedsforanstaltninger, som anslås at udgøre ca. 1 mia. euro. Dette betyder en udgift på ca. 150 mill. kr.

Tabel 1. Samlet opgørelse over direkte statsfinansierede og brugerfinansierede omkostninger i 2001 (helt år).

Indsats	Statsfinansiering	Brugerfinansiering
Forbud mod kød og benmel (kontrol)	1,1	2,3
Test af dyr over 30 mdr.	5,9 (2,3)	20,3
Udvidet overvågning	8,6 (anlæg: 8,4)	10 (årligt 19,6)
Markedsstøtte	0,4	0

	(kun 2001)	
Forskning	5,7	0
Årlige omkostninger i alt 2001	21,7	32,6
i 2002	10,6	42,2

- Markedssituation

BSE-situationen har fortsat voldsomme indvirkninger på forbruget af oksekød i Frankrig, Spanien, Tyskland og Italien. I de sydlige lande er det navnlig de traditionelle bispisninger i skoler m.v, der har valgt oksekød fra, men det gælder også de almindelige husholdninger. Derimod er forbruget i Nederland, Danmark, Sverige, Finland og UK ikke påvirket i nævneværdig grad.

Den interne samhandel er især påvirket, idet Italien, Frankrig og Tyskland har en stor import af oksekød.

Danmarks eksport til Italien og Spanien udgjorde i 1999 39.000 tons ud af den samlede eksport til EU-lande på 78.000 tons. Eksporten til Italien er domineret af kroppe og bagfjerdinger primært fra ungtyre, mens Spanien navnlig aftager udskæringer med og uden ben. Værdien af eksporten til Spanien og Italien udgjorde ca. 1,1 mia. kr. ud af en samlet eksport af oksekød til såvel EU-lande som tredjelande på 2 mia. kr. Denne eksport har været påvirket siden BSE-krisen startede.

Imidlertid er det ikke kun reduktionen i den direkte eksport til de berørte lande, der spiller ind, men også et større udbud af billigere produkter fra lande, der traditionelt eksporterer til de berørte markeder. I denne forbindelse er Irland en af de store eksportører. Den irske eksport til EU-markederne af okse- og kalvekød var i 1999 på 228.000 tons ud af en samlet eksport på 475.000 tons oksekød.

Samtidig er EU{{PU2}}s eksport af oksekød til tredjelande voldsomt påvirket. Ægypten, der aftager 21 % af EU{{PU2}}s oksekødseksport har helt lukket. Det samme har Saudiarabien, der aftager 3 % og Libanon der aftager 6 %. Det har navnlig påvirket EU{{PU2}}s vigtigste eksportør Irland. Dette land stod i 1999 for 341.000 tons af EU{{PU2}}s samlede eksport på ca. 960.000 tons. Den irske eksportnedgang kendes ikke, men af Irlands eksport er til lande, der har lukket. (Irland eksporterer 90 % af sin produktion)

Den for Danmark meget vigtige eksport af forfjerdinger til Rusland er ikke direkte påvirket af importrestriktioner, idet russerne kun har lukket for kød fra regioner, hvor der har været BSE-tilfælde. Hvis russerne skulle vælge en hårdere linje og lukke helt vil situationen blive meget alvorlig, idet Rusland aftager 40 % af EU{{PU2}}s eksport. På grund af de dårlige afsætningsforhold internt i EU og på andre tredjelandsmarkeder er danske eksport nu udsat for øget konkurrence. Da denne handel afregnes i dollar påvirker den stigende eurokurs også salget til Rusland.

For Danmarks vedkommende aftog Rusland i 1999 ca. 17.000 tons af den samlede tredjelandseksport på 25.000 tons.

Det tilhørende prisfald har været betydeligt, men med variation mellem landene. For ungtyrekød er nedgangen i ugerne 42 til 51; 19 % i Frankrig, 16 % i Spanien og 12 % i Italien. I andre lande har der bl.a. været et prisfald i perioden på 0,1 % i Portugal. For Danmark er nedgangen 6,0 %. For EU samlet er prisen på ungtyrekød gået 14,2 % tilbage i den periode. For kokød varierer nedgangen fra 37 % i Tyskland, 29 % i Irland, 30 % i Spanien ned til 4 % i Portugal. I Danmark er nedgangen på 12,9 %. EU-gennemsnittet er her 27,8 %.

Det vurderes, at især ungtyre holdes tilbage fra slagting således, at udbuddet har været mindre. Prisfaldet kunne ellers have været endnu større.

Situationen er søgt afbødet ved indførelse af privat oplagring af kokød, øget adgang til intervention samt ordningen for destruktion af dyr over 30 måneder, der ikke er BSE-testet. Ovennævnte tiltag vil formentlig kunne afbøde prisfaldene.

3. Beskrivelse af øvrige medlemsstaters gennemførelse af Rådets konklusioner

Følgende oversigt over de øvrige medlemsstaters gennemførelse af Rådets konklusioner og andre foranstaltninger i forbindelse med BSE bygger på indberetninger fra Statskonsulenterne og ambassaderne, indkommet mellem 21. november 2000 og 9. januar 2001, samt på Kødbbranchens Fællesråds notat af 30. Oktober 2000 om omkostninger ved fjernelse af SRM.

Oversigten er ikke fuldstændig på alle områder, idet det på dette tidlige tidspunkt ikke har været muligt at få præcise oplysninger. Der pågår stadig overvejelser om den praktiske implementering af rådskonklusionerne i de enkelte medlemslande samt om finansieringen heraf, og de ansvarlige myndigheder i de respektive lande arbejder på at få opstillet et skøn over omkostningerne ved BSE-foranstaltningerne. Meldin gen fra flere hovedstæder har været, at en mere brugbar opgørelse over gennemførelse af rådskonklusionerne samt de økonomiske konsekvenser næppe vil kunne ventes før tidligst ultimo januar 2001.

a. Særligt risikomateriale (SRM) og slagtemetoder

Af de indkomne indberetninger fremgår det, at erhvervet som hovedregel selv må bære omkostningerne ved afskaffelse af SRM, men at der i flere lande er forhandlinger i gang om finansieringsspørgsmålet.

I Holland er det dog besluttet, at staten betaler 100% af udgifterne i første kvartal 2001, hvorefter situationen revurderes.

I Tyskland er gennemførelse og finansiering lagt ud til de enkelte delstater, men forbundslandbrugsministeriet har dog som udgangspunkt lagt op til at producenten/landmanden selv må betale.

I Frankrig finansieres bortskaffelsen af SRM gennem en afgift på sidste omsætning af kød. Denne afgift har hidtil været på mellem 0,5% og 0,9%, men med lov af 29. december 2000 om fastsættelse af afgiften på køb af kød øges afgiften til mellem 2% og 3,8% (Loven er trådt i kraft den 31. december 2000).

a. Krav om BSE-testning af alle dyr over 30 mdr. pr. 1.1.2001

BSE-testningen af alle dyr over 30 måneder finansieres fuldt ud af staten i Spanien og Italien, og af en oprettet Katastrofefond og Socialministeriet i Østrig.

I Holland sker finansieringen i første kvartal 2001 100% via staten, mens finansieringsbyrden for andet kvartal og resten af året endnu vurderes. Fra 2002-3 skal omkostningerne bæres af erhvervet selv.

I Tyskland, Frankrig og Belgien forudses udgifterne til BSE-tests betalt af erhvervet.

De skønnede priser for en test varierer fra 314 Dkr./test i Spanien, over 542 Dkr./test i Østrig, 570 Dkr./test i Frankrig, 763 Dkr./test i Tyskland til 800 Dkr./test i Belgien.

a. Forbud mod anvendelse af kød- og benmel som foder til dyr, der indgår i fødekæden

Af de fleste indberetninger fremgår det, at staten i de pågældende medlemslande giver støtte eller kompensation i forbindelse med forbudet med anvendelse af kød- og benmel som foder til dyr, der indgår i fødekæden.

I Frankrig giver staten således kompensation til kød- og benmelproducenterne, i Holland finansierer staten 100% i første kvartal 2001, i Østrig finansieres tilbagekøb af kød- og benmel i første omgang af Katastrofefonden og i Portugal har staten betalt ca. 400 mio. Dkr. på årsbasis til forarbejdning og bortskaffelse af kød- og benmel.

I Belgien finansieres foranstaltningerne i forbindelse med det midlertidige forbud mod anvendelse af kød- og benmel som foder til dyr, der indgår i fødekæden, dog foreløbigt af erhvervet.

I Spanien har staten frem til 31. december 2000 opkøbt for indtil 25,5 mio. Dkr. kød- og benmel. Der er herefter præsenteret en foreløbig plan for foranstaltningerne mod BSE i Spanien med et udgangsbudget på 60 mia. pesetas (= 2,7 mia. Dkr.), finansieret af staten, autonomierne, EU og den private sektor. Hovedelementerne og disses økonomiske omfang er endnu ikke præcist fastlagt, men der forventes afsat ca. 22,3 mi a. pesetas (= ca. 1 mia. Dkr.) til bortskaffelse af kød- og benmel i 2001.

• Markedsstøtte

Holland blev sammen med Danmark fritaget for opkøbsforpligtelsen (destruktionsordningen) på mødet i forvaltningskomitéen for Oksekød den 22. december 2000.

Østrig forventer ikke at opkøb til destruktion eller andre særlige markedsstøtteforanstaltninger bliver nødvendige (Østrig er sammen med Sverige og Finland på forhånd helt fritaget fra opkøbsordningen).

Italien forventer ligeledes ikke at opkøb til destruktion bliver nødvendigt, men erhvervet har derimod anmodet om intervention af oksekød, og myndighederne har allerede meddelt at forskud på betaling af oksekødspræmier er muligt fra 1.10.2000 {{SPA}} dog er der store praktiske problemer forbundet med sidstnævnte.

I den foreløbige spanske plan forventes der at indgå ca. 14,4 mia. pesetas (= ca. 0,7 mia. Dkr.) til tilbagetagelse af (døde) dyr fra opdrætterne, 9,3 mia. pesetas (= ca. 0,4 mia. Dkr.) til køb af dyr over 30 måneder til destruktion og 1 mia. pesetas (= ca. 50 mio. Dkr.) til markedspromotion for oksekød.

I Belgien forventes ordningen med opkøb til destruktion anvendt.

Interventionsordningen, ordningen med opkøb til destruktion samt forskudsbetaling af oksekødspræmier forventes alle anvendt i Frankrig.

• **Forskning**

Forskningen i sygdommen BSE er blevet styrket i Tyskland, som reaktion på det første BSE-tilfælde i landet.

I Frankrig er de statsfinansierede forskningsbevillinger til området for 2001 øget med ca. 160 mio. Dkr. til i alt 240 mio. Dkr.

• **Andre foranstaltninger**

I lyset af den akutte BSE-krise i Frankrig, har den franske regering udover de ovenfor anførte foranstaltninger lanceret en omfattende redningsplan for den franske oksekødssektor. Planens forskellige elementer er en blanding af dels støtte, dels likviditetslættelser for erhvervet.

BSE-foranstaltningerne har såvel direkte som indirekte konsekvenser for erhvervet.

På kort sigt må det forventes, at en stor del af omkostninger i sektoren overvæltes på producenterne via afregningspriserne, idet der er tale om uforudsete og hurtigt gennemførte initiativer. Der er direkte omkostninger i forbindelse med bl.a. test, kontrol og håndtering af kød- og benmel. De afledte omkostninger drejer sig om indkomsteffekter ved afsatte produkter samt konsekvenser i forbindelse med foder (protein).

På længere sigt må der imidlertid forudses tilpasninger på markederne, der medfører nye markedslige vægte. På sigt vil det samlede marked for kød næppe blive væsentlig mindre alene på grund af den aktuelle BSE-situation, dvs. der alt andet lige skulle opstå muligheder på svine- og fjerkrækøds markedet indtil oksekøds markedet igen er normalt.

For dansk landbrug som betydelig aktør på især svinekøds markedet skulle dette kunne medføre fordele. Det må samtidig bemærkes, at det forhold, at BSE-indsatsen omfatter det meste af Europa må forbedre erhvervets muligheder for i hvert fald på dette marked at tilpasse (hæve) priserne til den nye situation. Om der på de store 3.-lande-markeder vil være tilsvarende afsmittende effekter er tvivlsomt. Det må dog forventes, at der gradvis i løbet af 2001 sker en pris- og mængdemæssig tilpasning af situationen, således at de erhvervsøkonomiske konsekvenser, der følger af den øgede BSE-indsats, fra og med 2002 i væsentlig grad er reduceret. Dansk landbrug får dog ikke den fulde fordel af den markedsmæssige tilpasning i EU på grund af den store tredielands eksport.

De omkostninger, der på kort sigt må forventes at være ved BSE-foranstaltningerne redegøres for i det følgende. Det er omkostninger, som producenterne har i 2001, og som må karakteriseres som ikke forudsete omkostninger, der ikke kan overvæltes på forbrugerne.

Beregningerne - med den usikkerhed, der er forbundet hermed - viser, at de direkte omkostning i 2001 til test af dyr og håndtering af den nye situation for kød- og benmel beløber sig til ca. 566 mio. kr., hvoraf svinesektoren tegner sig for ca. 235 mio. kr., kvægsektoren ca. 295 mio. kr. og fjerkræsektoren ca. 37 mio. kr.

Tabel 1. Direkte og afledte erhvervsomkostninger i 2001 ved BSE-indsats.

	Svine- sektor	Kvæg- sektor	Fjerkræsektor		I alt
			Æg	Sl. kyll.	

Direkte omkostninger:					
Direkte omkostninger, mio. kr. i alt	235	295	29	8	566
Dir. omkostn. pr. kg. æg/slagtet kød, kr.	0,13	1,70	0,43	0,04	
Dir. omkostninger pr. bedrift ¹⁾	31.000	28.000	89.000	23.000	
Dir. omk. i pct. af driftsoverskud pr. bedrift	5 %	7 %	20 %	5 %	
Dir. omk. i pct. af nettooverskud pr. bedrift	19 %	24 %	24 %	9 %	
Afledte omkostninger:					
Afledte omkostninger, mio. kr. i alt	76	150	18	5	249
Afl. omkostn. pr. kg. æg/slagtet kød, kr.	0,04	0,87	0,27	0,03	
Afl. omkostninger pr. bedrift ¹⁾	10.000	14.000	56.000	17.000	
Afl. omk. i pct. af driftsoverskud pr. bedrift	2 %	3 %	12 %	4 %	
Afl. omk. i pct. af nettooverskud pr. bedrift	6 %	12 %	15 %	6 %	

1) Betydelig usikkerhed om omkostninger pr. bedrift i fjerkræsektoren.

De afledte omkostninger i 2001 er opgjort til ca. 249 mio. kr., hvoraf kvægsektoren tegner sig for ca. 150 mio. kr., svinektoren for 76 mio. kr. og fjerkræsektoren for 23 mio. kr. Hertil kommer 11 mill. kr. som særskilt falder på den økologiske kvægdrift. Dvs. i alt afledte omkostninger på 260 mill. kr. I opgørelsen er ikke modregnet de forventede positive effekter, som må forventes i svinektoren.

Hertil kommer forrentning og afskrivning af investeringer til etablering af faciliteter til destruktion og forbrænding af især særligt risikomateriale fra kvæg. Hvis der fra 1. juli 2001 bliver tale om et forbud mod anvendelse af drøvtyggermateriale vil den skønnede investeringsudgift være på 390 mio. kr. svarende til en årlig udgift på 50-55 mio. kr., som må forventes at blive overvæltet på kvægproduktionen. Om kostningerne er ikke medtaget i tabel 1.

Beregningerne viser, at over halvdelen af de direkte omkostninger hviler på kvægsektoren, men også de øvrige sektorer belastes via forbuddet mod anvendelse af al kød- og benmel i det 1. halvår. Beregningerne tyder ligeledes på, at fjerkræsektoren, og her specielt ægproduktionen, synes relativt tungt belastet. Belastningsberegningerne skal dog fortolkes med forsigtighed især for så vidt angår kvægsektoren, hvor der er tale om kombineret produktion, dvs. mælk/kød. For så vidt angår fjerkræsektoren er opgørelsen - med den usikkerhed dette giver - søgt opdelt på henholdsvis æg og slagtekyllinger.

Der må, jf. indledningen, forventes at ske tilpasninger på svinekøds markedet som følge af BSE-indsatsen. På den ene side medfører indsatsen øgede omkostninger, på den anden side formodentlig forbigående "mere plads" på markedet for kød til forbrug. Netop fordi det er en fælles europæisk indsats må chancerne for svinekødet imidlertid vurderes som gode, dvs. overvejende sandsynlighed for en hurtig tilpasning til markedssituationen med kortsigtet, positiv effekt for vores afsætning internt i EU.

For så vidt angår fjerkræsektoren synes beregningerne imidlertid at tyde på en relativ større belastning, hvorfor tilpasningshastighed/-mulighed må forventes at blive længere/sværere.

Beregningerne viser, at den økologiske produktion belastes med ca. 17 mio. kr. i direkte omkostninger, hvilket er beregnet som en ren forholdsmæssig andel. I afledte omkostninger skønnes den økologiske produktion belastet med ca. 20 mio. kr., hvoraf 11,0 mio. kr. er specielt for økologisk jordbrug, som er særlig afhængig af fiskemel som proteinkilde.